

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martinec
Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martinec • Redakteur für
Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:
FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 28. JULI 1975 • FK, D-6 FRANKFURT/M. 70, POSTFACH 70 0254 • Nr. 30.

Moskva a evropští komunisté

Názory a dnešní politika komunistické strany Itálie vzbuzují v Moskvě asi malé nadšení; neboť zatímco se Krenin v zájmu své mocenské politiky snaží dostat zahraniční soudruhy na evropskou konferenci komunistických stran a sešikovat je do ukázněné formace, italská strana pod Berlinguerovým vedením figuruje stále zřetelněji jako odstředivá síla, která stahuje i další.

Velmi zřetelným dokladem bylo nedávné masové shromáždění v italském městě Livornu, uspořádané na podporu "svobodného Španělska". Italské komunisty a jejich španělské soudruzi-exulanty vylechli projevy svých vůdců Enrica Berlinguera a Santiaga Carilla, které pak otiskl orgán KPI, Unità.

Z tohoto pramene teď také očitujeme nejvýznamnější pasáže Berlinguerovy řeči. "Cílem strany je přeměna základů společnosti, aby se překonaly vyhrocené protiklady a nesmírná nebezpečí, obsažená v krizi kapitalismu", řekl Berlinguer úvodem a pokračoval: Tento cíl nezbytně vyžaduje, aby západní dělnické hnutí nastoupilo i dosud neprozkoumané cesty a zbavilo se přitom všeho dogmatismu a sektářství. Je třeba volit cestu k socialismu, která vychází z demokracie a zaručuje občanské i politické svobody. To je jediný způsob, jak se dělnická třída na Západě může stát vůdčí silou. Tato cesta v sobě zahrnuje výdobytky osobních svobod — svobodu názoru, projevu, tisku, shromáždění, náboženství a náboženských organizací — dále obecné volební právo a reprezentativní demokracii — také ovšem svobodu i autonomii odborového hnutí, lidových a kulturních sdružení a politických stran. Je třeba vycházet ze zásady budování státu, který nemá apriorně předepsané náboženství nebo ideologii."

Pokud snad někdo mohl mít pochybnosti o smyslu těchto slov, pak Berlinguer takové pochyby rozptýlil kritikou portugalských poměrů. "Vy-

cházejíce ze zmíněných zásad", řekl Berlinguer, "vyjádřili jsme už také s klidem, ale jasně nesouhlas s politickým stanoviskem a činy portugalských komunistů i s činy vůdců Hnutí branných sil. Svůj nesouhlas ještě zdůrazňujeme vzhledem k nejnovějším rozhodnutím tohoto Hnutí, která nás naplňují starostí i proto, že omezují právo na svobodu, i proto, že omezují oblast, ve které lze dosáhnout shody a účasti všech projevů vůle lidu, především politických stran, jež jsou jedinou zárukou obnovy portugalské společnosti a její obrany proti jakémukoli reakčnímu pokusu o návrat starých poměrů."

Vůdce španělských komunistů v exilu, Santiago Carillo, mluvil podobně; do společné fronty zahrnul komunisty, socialisty, sociální demokraty, katolíky a ostatní pokrokové síly. "Toto je podle našeho názoru jediná třídní politika, kterou dnes v Evropě můžeme dělat", prohlásil Carillo.

Po společných poradách vedení obou stran bylo v Římě vydáno komuniké. Cestu k socialismu vidí italské a španělské komunisty "v naplňování a záruce hodnot osobní a kolektivní svobody, v pluralismu a svobodné dialektice politických stran, v autonomii odborového hnutí, ve svobodě náboženství a ve svobodě projevu kultury — umění a vědy".

Jistěže by se tato heretická prohlášení mohla pokládat jen za taktický svéráz italské cesty k socialismu — nebyť ovšem toho, že i Berlinguer i Carillo několikrát výslovně hovořili o západních komunistických stranách a o dělnickém hnutí na Západě, a že ze stejných posic posuzovali také španělskou a otevřeně kritisovali portugalskou situaci. Zde je rozličenost stanovisek s Moskvou zcela jasná. Ostatně, Berlinguer už dlouho vystupuje s přesvědčivou sebestotou, která se opírá o úspěchy italské komunistické strany, jak se nedávno potvrdily v regionálních vol-

Také Helsinky pro Moskvu?

V Ženevě padlo tedy rozhodnutí, že konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě má vyvrcholit ještě tento měsíc shromážděním nejvyšších představitelů vlád v Helsinkách. Datum 30. července bylo dohodnuto v podstatě už před několika dny, ale nemohlo být vyhlášeno, protože zástupci ostrovního státu Maltý vznesli požadavek, aby v dokumentu, který má být v Helsinkách podepsán, byla pasáž o omezení sovětských a amerických vojenských flotil ve Středozemním moři. Po dlouhém dohadování se však nakonec spojili s kompromisní formulí, že vojenské síly ve Středozemí mají být zmenšeny.

O sovětské a americké flotile se v ní výslovně nemluví. Na přání Maltý musel být

však text závěrečného dokumentu doplněn doporučením, aby evropské země pokračovaly v rozvíjení kontaktu se zeměmi severoafrickými — které ke Středozemnímu moři přiléhají. Při hledání kompromisní formule vyvinuli značnou iniciativu zástupci Rumunska a obstrukci Maltý se podařilo překonat především jejich zásluhou.

Stostránkový dokument — který má být v Helsinkách podepsán, nebude mít charakter mezinárodní smlouvy. Bude to více méně jen slavnostní prohlášení, v němž se signatářské vlády navzájem ujistí dobrou vůlí pokračovat v uvolňování politického napětí v Evropě a k utužování spolupráce. Text dokumentu je formulován vágně, takže k ničemu jinému

než k dobré vůli nezavazuje. Jednotlivé jeho články si každá vláda může vykládat tak, jak jí to bude vyhovovat. Subjektivní výklad umožňuje především věta, že všechna opatření musejí být v souladu s národní suverenitou a vnitřní legalitou.

Pracně sestavený dokument je jen prázdnou skořápkou. V jeho textu se jen předstírá, že zásadní rozdíl mezi sovětským totalitním systémem a západní pluralitní demokracií se už podařilo překlenout. Komunistické země se nezavázaly odstranit ideologickou hranici mezi Východem a Západem, zrušit pracovní tábory, zajistit volný proud informací a usnadnit lidské kontakty. Přislíbily jen to, že budou v tomto o-

(Dokonč. na str. 7)

Krajané na cestách

Turistická sezóna se proti všemu očekávání rozjela naplno i vzhled celosvětové inflaci, hospodářským nepokojům a zvýšené nezaměstnanosti.

Kapitalistické nezaměstnané se vyvalují na některé z jihoevropských přeplávaných pláží a popíjejí studeného "limumba" nebo chladnou "enba libre", což by třeba na Slapech nebo v Praze na "Žlutých" bylo považováno za parádělivou politicko-ideologickou provokaci; socialistické dělníci, volníci a pracovníci inteligence se trouší za nečistěanské peníze do bratrských zemí tábora socialismu, které by ale stejně raději místo "národních hostů" viděly pořádně nadité kapitalistické "šrajtofle" s pořádně tvrdou valutou, protože devízy jsou devízy a bratři smrdí ještě dříve, než přijede a ne až za tradiční tři dny.

Jinou kategorií je krajanův turistika. Krajany dělíme na kapitalistické, socialistické a ty, kteří nevědí kam vlastně patří a mohli bychom na ně vyjmenovat přehrášl přísloví, která vymysleli naši předvidavě moudří, i když téměř nezcestovali předkové: doma jez, co ti chutná, v cizině co ti dají; všude do-

bře, doma nejlépe: kdo doma radost nemá, marně ji v cizině hledá. Všude chleba a dvou kůrkách. Kdo doma vyjídá, komunisti ho nezavírou. Bez valut: nejsou koláče, tuzexové bony a do hospody nelez!

Soudruh Čedok obstará všechno: zmatek, nejdražší přenocování na světě a nejmenší porce na talíři. I přes tyto notoricky známé "nicůtky" se vydá náš krajan na cestu do staré vlasti. Socialistický krajan si přiveze konzervy, stan a dva kanystry benzinu, odprodává plánovitě co je právě na "jeho" trhu nadnormativně k dostání a pak teprve navštíví příbuzné — protože socialistický krajan na rozdíl od kapitalistického dary nevozí, ale odváží.

Pavel Berka

Krajan z kapitalistické ob-

lasti se těší, později dojde k poznání, že poněkud předčasně, po cestě si s dětinskou radostí opakuje skoro zapomenutou českou c. k. gramatiku a vyhrabává v paměti co se z ní ještě vyhrabat dá, převahuje v puse "třístáctičtí... stříkaček... přeletělo... stříbrných... křepelek..." a bláhově se domnívá, jak tím omráčí čs. celního orgána. Leč opak je skutečností. Orgán omráčí radujícího se krajana strohým "držte hubu" a zpřevracením kufrů naruby — rozmontováním auta, rent-

(Pokrač. na str. 7)

SOLŽENICYN A FORD

Nejdřív poradil H. Kissinger prezidentu Fordovi, aby nepřijímal Alexandra Solženicyna, protože jeho ostrá kritika Moskvy by mohla poškodit détente US-SSSR. Pak prezident Ford pravil, že nicméně Solženicyna rád v Bílém domě uvítá. Ale A. Solženicyn se s prezidentem Fordem váhá sejít. Neví prý v tom valného smyslu, pár dní před Helsinkami, kde: "se prezident Ford účastní 'zrady východní Evropy'".

O ČESKOSLOVENSKU

PATRIČNÉ
ZHODNOCENÍ

Není to tak dávno, co v západoněmecké televizi běžel oblíbený dětský seriál "Pan Tau" natočený v československo-západoněmecké koprodukcí. Byl to film, který se lišil od běžné produkce svou podněcující fantazií vyvolávanou kouzelnickými kousky pana Tau. Oblíbený tolik, že vyšel i v knižní podobě.

Pražský rozhlas mu dal nyní "patričné zhodnocení." V komentáři z Prahy se praví, že je třeba takové filmy i knižky, s jejichž hrdiny a celým dchem nemáme naprosto nic společného, jednoduše zatratit. Pan Tau byl podle čs. rozhlasu natáčen pro buržoasní západoněmeckou televizi a v Československu bohužel uveden bez ideologické korektury. Například se to nesmí stát, už mládež s tzv. "moderním stříhem vlasů" se nebude smět ve filmu objevovat.

Všechno svépomocí

Československo staví část sovětského plynovodu — největší část — v Orenburských stepích. Všechno — techniku, ale i obydlí, zásobování, vaření atd. musí opatřit Československo ze svých zdrojů. Přijeli tedy českoslovenští stavbaři i kuchaři. — československé potraviny budou v prodeji na čs. trase od cigaret po párky, pivo a trvanlivé pečivo. Mléko a čerstvou zeleninu mají zajistit místní zdroje.

Příležitostné poštovní

dopisnice bude vydávat federální ministerstvo spojů k významným událostem a akcím. Počátkem června vyšla dopisnice, připomínající II. mezinárodní kongres o významu a postavení patologické fyziologie v medicíně. Přetiskovaná známka v hodnotě 4,40 Kčs. je od akademického malíře J. Lieslera.

Opět Svobodovo
nábřeží

Krátko po Praze pojmenovali i v Bratislavě velkou část podunajského nábřeží po bývalém prezidentu Svobodovi. Jde o oblast od Mostu Slovenského národního povstání po Vodárenskou ulici.

Vědecký úspěch

Ve výzkumném ústavu živočišné výroby v Nitra se v ČSSR poprvé podařilo získat potomky od prasnice, kterým před čtyřmi měsíci byly transplantovány oplodněné vaječné buňky jiných prasnic. Selátka se vyvíjejí slibně. Cílem výzkumu je najít efektivní metodu na maximální rozmnožování jedinců s využitím výhodných dědičných vlastností pro masovou užitkovost.

Československo v
Kosmu

Pozemská stanice družicových spojů, která byla v Československu vybudována ve spolupráci (a za dohledu) SSSR se účastnila spojení mezi americkým a sovětským střediskem pro řízení letu Apolla a Sojuzu. Televizní obraz byl přenášen pomocí americké družice a pozemních stanic. Čs. stanice pak vysílala signály na sovětskou družici Molnija 2, z níž signály zachytily pozemní stanice poblíž Moskvy, od které přejímalo obraz sovětské středisko pro řízení letu. Obrazová informace byla barevná a spojení pracovalo spolehlivě.

Největší archiv
v ČSSR

Může se jím pochlubit Praha. Je tam uloženo přes 64 tisíc kartonů, 60 tisíc úředních knih, grafické listy, fotografie. Také rozsáhlá sbírka novin, ze kterých nejstarší jsou z roku 1784. K nejstarším dokumentům Archivu hl. města Prahy patří privilegium Jana Lucemburského z roku 1316, ve kterém povoluje Podskalí obchod s dřívím. Jsou zde i tisíce pečeti, z nichž sedm patří k nejstarším v Evropě. Nejstarší městská kniha — psaná na papíře, je z roku 1310. Ročně přijde do Archivu hl. města Prahy až 5 tisíc zájemců. Již v roce 1801 byly do Staroměstské radnice a staroměstského Mikulášského kostela uloženy písemnosti čtyř spojených pražských měst, čímž byl dán základ novému archivu. Na jeho doplňování a rozšiřování se podílel i K. J. Erben, jenž zde působil v roce 1851.

Objektivní řízení

Jan Beneš

*Objektivní řízení hýřelo, při tiskovém prohrání, ovšem druhým soudním postupem, který směřoval pouze proti tiskárně, soun, respektive proti přednášce spisu, nikoliv proti vr-
čité osobě. Ty doby jsou oršem v Československu dávno ty tam. K tomu, abych vyjádřil patričním způsobem jak dávno jsou ty tam, jsem použil echoláho archaismů nikolivě. Mění se jazyk i zákony. Vcelku jistě můžeme říci jen to, že se nemění lidské vlastnosti, a to jak ty špatné, tak ty dobré, a že tudíž tam, kde mají slušní lidé dosud vrch (toto prostě oběrá) platí dosud i staré pravdy.*

Právo jest stav spravedlivého uplatnění zákona.

Taková je, v Československu, byla, definice práva. V Československu byla, protože jak je známo i jen pouhým svědkům epochy (a tím více ovšem pachatelům i obětem epochy) právo jsme soudili — jaksi — v Československu odstranili a není ho více. Dnešní i věrejší student právnické fakulty, který by chtěl vystačit s definicí práva jakožto stavu spravedlivého uplatnění zákona, by se na pražské fakultě příliš neohlídal. A v Brně či Bratislavě to braši nebude lepší. Namísto stavu práva totiž přece v Československu nastal stav sice velice přesně nazývaný, ale nikdy přesně nedefinovaný, totiž, — socialistická zákonnost. Socialistická zákonnost, jak si za jisté všichni dobře pamatujeme, bývá stále uplatňována, vyskytuje se zejména ve stranických usneseních jež zjišťují, že v minulosti docházelo k jejímu narušování. Rozhodl se praxí narušování socialistické zákonnosti a nastolení stavu upevňování téže, dává se veřejnosti na vědomí ve více či méně pravidelných periodách.

Shrneme-li tedy, lze říci, že přidáním adjektiva socialistická, se nám zcela vytratil pojem práva. Zůstalo sice co-si, co připomíná zákon, — zákonnost, ale definice spravedlivého uplatnění zákona je ta tam, a definice zákona jakožto výrazu obecné vůle jakbysmet. Definice totiž s přidáním jménem socialistická není už více výměrem pojmu, právě tak, jako spravedlnost není už více spravedlností — ale ostrou zbraň třídního boje. Dostí. Zjednodušíme.

Zákon je výrazem obecné vůle, právo je stavem spravedlivého uplatnění zákona. Socialistická zákonnost je stavem uplatňování vůle pracovníků ÚV KSČ, v detailech pak uplatňováním vůle pracovníků StB, kteří jsou

výkonem vůle pracovníků ÚV KSČ pověřeni, či kteří se jím pověřili.

Zjistili jsme tedy, že nás od práva dělí vlastně jen jedno jediné a pouhé adjektivum, druh plnovýznamového slova označujícího vlastnosti, příslušnost, jakost. Socialistický, socialistická, socialistické. Jediné slovo oddělující stav práva a bezpráví, anebo slušnost a neslušnost. Je to přesně stejné adjektivum, které dělí Čechoslováky v zahraničí na exil, — a na socialistickou opozici. Použijeme-li, a k tomu máme plné právo, postupu, jakým jsme od sebe oddělili právo a socialistickou zákonnost, vyjde nám přibližně totéž, co v případě prvého. Je-li socialistická zákonnost stavem legálního bezpráví, nutně nám v případě adjektivem ozdobené opozice vyjde, že opozice potísněná socialistickým pří-

datným jménem je jen svou vlastní negací, tak jako je socialistická zákonnost negací práva. Je tudíž neoposiceí.

Bylo by troufalé, a prozatím předčasně tvrdit, že vůle, kterými je určována socialistická zákonnost a vůle a principy, podle kterých funguje v exilu tak zvaná socialistická opozice, jsou shodné, t. j. vůle pracovníků aparátu ÚV KSČ a StB, ale fungují podle principů to-
tožných, a to velice prokazatelně a ve velice prokazatelně shodném stavu myslí.

Takové jest tedy objektivní řízení. Nesmětujeme proti osobám a jejich omylům. Tam, kde dosud mají slušní lidé vrch, by měly platit, aspoň trochu, i staré pravdy. Jednou z takovýchto starých pravd pak je, že lidé se nedělí na socialisty a nesocialisty, jakož ani na katolíky a mohamedány, jakož dokonce ani na Čechy a Slováky, jakož dokonce ani na Maďary a filatelisty, ale jen na lidi slušné a neslušné. Slušní lidé pak mají obvykle za to, že právo je stav spravedlivého uplatnění zákona. Nebot' právo je stav, jaký slušní lidé potřebují ke slušné a lidsky důstojné existenci. (Pokrač. na str. 7)

Sdělení redakce a administrace

Vzhledem k lepšímu zabezpečení dodávání Amerických listů rozhodlo se vydavatelství v New Yorku přenést evropskou redakci a expedici AL do Frankfurtu nad Mohanem. V budoucnosti budou AL vycházet pod novým názvem EL — Evropské listy jako evropská mutace Amerických listů. Všechnou korespondenci v Evropě a také platby za EL je možno okamžitě převádět na níže uvedenou poštovní schránku a konto.

Nová evropská adresa: FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254. Platit můžete:

- bankovním převodem v Německu nebo z ciziny na adresu: Frankfurter Kurier, Konto Nr. 61 00 220, Commerzbank, 6 Frankfurt/M. 90, Gräfrstr. 85, Připíšte účel platby: EL
 - červenou poštovní poukázku (z ciziny mezinárodní) na adresu: FK, 6 Ffm 70, Postfach 70 0254 s udáním poštovního šekového konta, tedy: Postscheckkonto 3231 90 — 608, Postscheckamt Frankfurt.
 - v Německé spolkové republice lze též platit zelenou složenkou "Zahlkarte" (čistou oplatíte zdarma na každém pošt. úřadě) a vyplátíte ve všech dílech; nezapomeňte účel platby: EL na číslo Postscheckkonta 3231 90-608, Postscheckamt Frankfurt/M. a adresu FK, 6 Ffm 70, Postfach 70 0254.
 - ve Švýcarsku můžete zatím platit odesláním poštovní poukázky na konto 80 — 898 s udáním "z. G. Americké listy"
 - převodem z banky na: Schweizerischer Bankverein, Fil. Ohestass, 8003 Zürich s poznámkou "z. G. Americké listy P5-622 7090".
- Roční předplatné (52 čísel) činí v Německé spolkové republice DM 16, pololetně DM 23, čtvrtletně DM 11,50 ve Švýcarsku ročně SFr. 50,00, pololetně SFr. 25,00, čtvrtletně SFr. 13,00 v jiných zemích v příslušném přepočtu v jiné měně

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU?
ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v sedci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace lecky unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlastní lhostejný, stane se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu:
EVROPSKÉ LISTY,

FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254
Přikládají se za odběratele "Evropských Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50,00, pololetní S. Fr. 25,00, čtvrtletní S. Fr. 13,00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno:
Adresa:

AMERICAN LISTS, evropské vydání — EL. Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 233 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí — Všechna tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50,00 nebo ekvivalent.

AMERICAN LISTS, Edition for Europe — EL. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 233 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent.

PŘEKONAT HITLERA

Ferdinand Peroutka

Je Ibsenova báseň: "V údolí rodný domek vzplanul požárem, já ruku k očím přiclónil, bych lepší měl perspektivu".

Jak jsme už vzpomněli, po Hitlerově pádu — než život zas se stal obyčejným — bylo hlavní heslo: "Překonat Hitlera", a někdy také "Překonat Hitlera v nás". Z normálního hlediska v Hitlerovi byla spousta toho, co snadno překonat; chabrost myšlenek, bezmezná lhavost — knírek a směšné postoje. A často řval místo aby mluvil. Avšak události deseti let potvrdily, že Hitler ovládal nějaké politické umění, jemuž svět trpěně dlouho neodolával. Tu se vyjevuje srozumitelná, prostá potřeba: svoboda, demokracie nemají být bez svého dostatečného, odolného politického umění. Otázka je: dovedou svobodní lidé si vládnout? S touto otázkou je to takové: buď svobodní lidé sami si ji kládou, nebo jiní na blízku ji budou klást. Hitler a Lenin ji kladli a, jsou-li současné děje dobře pozorovány, Leninovi ideologičtí dědici ji neúprosně kladou. Tu také platí horror vacui: kde by politické umění scházelo, tam jiné politické umění se nashazuje.

Vedle jiných druhů inteligence existuje zvláštní inteligence politická. Někdy k tomuto poznání člověk dospěje až na konci svého života. Mezi možnými situacemi je také tato: lidé výteční v některém speciálním oboru, ale bez politické inteligence, ocitnou se v popředí veřejného života, na místech, kde se dělá politika. Nedávno herec Richard Burton zasedl k soudu nad Winstonem Churchilllem a posoudil ho v závratu vzteku.

Jméno Heinrich Heine se zachovalo po naše časy nejen jako jméno básníka, nýbrž i jako jméno revolucionáře. Byl nazýván a sám se nazýval "bubeníkem revoluce", "přední stráž v boji za svobodu." Když však spatřil některé revolucionářské typy — po nezdařeném polském povstání byli to zejména polští exulanti — kritický smysl se v něm ozval. Řekl, že "mají v hlavě celé pralesy nevědomosti!" a nemají ani tušení o "velké vědě svobody". Zachovávalo to v paměti jako ranné datum, kdy slova "věda svobody" byla vyslovena. Jak vyspěla tato věda od té doby? Je už schopna chránit státy a národy? Tomu, v čem žijeme, dáváme jméno davo- vě společnosti. Byl "prales nevědomosti" vykácen?

Politická inteligence má své pomůcky, jednou z nich je znalost historie. Roku 1945 válka skončila, a davý československých mladých lidí s nadšením a s nejlepší vůlí se hrnuly pod prapor komu-

nismu. Který z hlavních reprezentantů těch, kdo takto hořeli, není dnes v exilu? Roku 1945 rozhlížející se mladí lidé věděli o komunismu tolik, kolik jim komunistická strana sama o sobě řekla. Četli tehdejší její proklamace a mohli je s dobrým svědomím pokládat za rozumné a idealistické. Bylo jim zcela neznámo, co byl komunismus před těmito chytrými proklamacemi. Pak tiha skutečnosti dopadla. Postupně a vlastní zkušeností se mladí enthušasti dovidali pravdu. Tak si s lidmi zahrabe neznalost historie. Neochotně bývá nyní jedním z hlavních rysů mládeže, že vehementně pohrdá studiem historie. Nechce se zdržovat na cestě kamsi. Neuznává souvislosti a vysílá své názory s bašt jedné přítomné chvíle. Jsou na demokratickém západu i takoví, kteří po hlavě skočili do Maoismu, této vzdálené nauky vzdálené země.

V dvacátých letech, na začátku německé demokratické republiky německý zahraniční ministr Rathenau, nedlouho před tím, než byl zavražděn, si posteskl: "Naše planeta žvaní, že je slyšet až na Neptun". Snese čtenář úryvek z dějin filosofie?

Konec osmnáctého století byl periodou Osvícenství, které mělo vliv i na císaře a krále. Osvícenští filosofové vítězili ve všech debatách. Šířil se dojem, že svítá lepší, svobodnější, rozumnější budoucnost. Avšak zřídka zásluha zůstane bez hany. Brzy bojovní němečtí romantikové osočili Osvícenství z extrémního uctívání rozumu, který prý vyrůstá v oblibu, vysušuje city a činí život šedivým. Zajímavé na tom je, že to nebyla pravda. Nejznámější představitel osvícenství Voltaire provedl pronikavou kritiku rozumu. V traktátu nazvaném "Nevědomý filosof" psal: "Náš intelekt je velmi omezený právě tak, jako síla našeho těla". "Někdy se nám nepodaří vysvětlit sebe". "Nemyslíme stále, myšlení není naší podstatou". "Vědění začíná, když připustíme svou ignoranci". Přidejme k tomu, co o svém filosofování skromně napsal anglický filosof téže doby Hume: "Jsem dítě, které sbírá oblázky na břehu mořském".

Kdyby lidé chtěli, zde by našli tradici opatrného, postupného, možno říci cudného myšlení, které jako příroda, nedělá skoky. Avšak, jako v době Rathenauových, jako patrně ve všech dobách, jež jsou citěny jako kritické a převratné, nálada píšících lidí je jiná. Vypadá to, jako kdyby spisovatelé byli nejprístupnější intelektuálním epidemiím. Jako v tropech bují vegetace, tak

bují a jeden na druhého se tlačí nápady nedostatečně kontrolované. Kde kdo má svou osobní Utopii a energeticky ji doporučuje. Spisovatelé se spokojují, je-li jejich kniha úspěchem jedné sezony. Kdo, kdo přehlížel sečnu, řekl, že každý může být slavný na několik hodin. Jakési nutkání moderního člověka a spisovatelů chce být ukojeno a tápe. Nesmírný mezinárodní úspěch měl film "Rebel bez důvodů". Avšak, je-li rebelie bez důvodů, je to propast, která nemůže být zasypána.

Jestliže "přiclóníme oči, bychom lepší měli perspektivu", jak dalece je Hitler překonan? Byl vleknězem násilí. Je nyní ve světě, od západu k východu, násilí méně nebo stejně nebo více? To nechť posoudí, kdo ráno čte nebo slyší nejnovější zprávy. Kdyby násilí bylo stejné nebo snad i více: byli bychom oprávněni usoudit, že Hitler vyhrál bitvu v myslích a v pudech lidí? Ovšem, Hitler páchal násilí ve jménu státu. Nyní násilí bylo jaksi rozptýleno a zdemokratizováno, jestliže můžeme tak říci. Malé skupiny i jedinci terorizují pro tu nebo onu svou věc. Neřesti velkých přecházejí na malé. Jsou — kteří praví, že páchají násilí ve jménu "let šedesátých". V autoritativním státě chyby jsou chybami vlády. Ve státě svobodném chyby jsou chybami lidí, z něhož vláda vychází. Zmíněný Heinrich Heine napsal ve své době: "Třeště se, tyrani, my také chceme krást!"

Před americkým soudem stála slečna Susan Saxe, absolventka university, obžalovaná z bankovní loupeže a z účasti na podniku, který končil vraždou. Divají se soudci pevně do očí, slečna prohlásila, že je vinna, ale že se nekaje a ničeho nelituje: "Ozbrojený zápas proti americkému státu byl cenným a nutným vyvrcholením politiky let šedesátých". Její druhové vyvrcholili tuto drahocennou politiku tím, že zabili ředitele školy. Roku 1934 Hitler vyvraždil značnou část vůdců své vlastní strany, a záměrnými náhodami i mnozí jiní byli přehozeni na hromadu. Promluvil o tom v rozhlasu: "Na několik dní odsunul jsem soudy a sám jsem vykonával spravedlnost". Nesrovnávejme velké s malými, ale není-liž pravda: slečna Saxe také odsunuje soudy a také sama vykonává spravedlnost? Jak velice tu byl Hitler překonan — vnější Hitler nebo "Hitler v nás?"

Ovšem, slečna Saxe je detail v panoramatu násilí, které se otevřelo před námi. Každý ví o divokém proudu ve světě. Letadla a lidé jsou unášeni, výkonné je žádáno

a dostáváno, vyslanectví jsou obsazována, rukojní brána i zabijena. Olympijské hry byly potřísněny vraždou celého týmu atletů, japonští teroristé přišli na pomoc teroristům arabským a samopaly střelily bez výběru do davu posazérů na letišti, jedenáct dětí v Izraeli bylo zabito pro spravedlivou věc jedné skupiny. Kdo je vinen nebo co je vinno? Jak málo, skoro nic je proti tomu stále ještě diskutováno a luštěno. Dostojevského Raskolnikov — který zabil jednu starou lichvářku. A násilí zcela ztratilo ostyhl. Je-li spáchán teroristický čin, od zabití jednoho člověka po zabití desítek lidí, teroristická skupina se neskrývá a nesnaží se smazat stopy, nýbrž telefonuje novinám. Vyžaduje, aby noviny posloužily a aby bylo obecně známo, že ona, nikdo jiný, je spáchal. Někdy dvě skupiny se prou o zásluhu, někdy teroristé se dávají fotografovat, jakoby se spoléhali, že jsou dostatečně chráněni nedbalostí, rozpory a rozpaky světa. To vše je známo. Ale jak to odpovídá na otázku, zda Hitler byl překonan, zda jeho jed byl vyloučen?

Toho dne, co toto píšeme, jsou v novinách tři zprávy: unesený Angličan v Ugandě prý snad bude osvobozen, kdežto unesený americký plukovník prý asi bude zabit. Skupina, která ho unesla, si od toho slibuje, že arabsko-izraelský konflikt nebude urovnán, nýbrž zosílen. A třetí zpráva: televise připravuje nový velký program "Nejsilnější muž na světě". To nás přivádí k otázce titanismu.

(Budeme pokračovat.)

Opera podle Dürnmatta

V západoněmeckém městě Gelsenkirchen byla na konci divadelní sezóny uvedena komediální opera "Dvojník" zhudebněná podle rozhlasové hry švýcarského autora Friedricha Dürnmatta napsané roku 1946. Opera je dílem Jiřího Smutného (43 let), dirigenta Národního divadla v Praze a žáka Ladislava Vycpálky i Václava Talicha. Jiří Smutný se představil již před sedmi lety stuttgartskému publiku zhudebněním Dürnmattovy rozhlasové hry "Noční rozhovor."

RUZNÉ DRUHY ZPRÁV

Jsou zprávy, které československé sdělovací prostředky neopomenou sdělit veřejnosti. Například, kdy která země dostala nezávislost, jak se rozpadá koloniální panství. Tak jsme se dozvěděli, že byla vyhlášena nezávislost Ostrova Sv. Tomáše, ležícího v Guinejském zálivu u pobřeží Gabonu. Nevíme, co si přesně myslí v okamžicích, kdy tyto zprávy posluhují, ale raduje nad tím, jak stále více zemí světa je zbaveno panství cizích států. Připomínáme, že podle statistiky OSN z roku 1972 — již před třemi lety si 97% všech zemí světa vládlo samo. Anebo zda si třeba klade otázky — například takové — tak světová koloniální soustava se rozpadla a nezávislost a svobodu obdržely země, jejichž tradice, vyspělost, kulturní, politická, hospodářská úroveň se nemůže rovnat s československem. Proč tento proces probíhá jen na jedné západní polokouli — proč na druhé straně — vznikla nová velká říše a proč do ní zrovna musí patřit Československo? Nebo, že by si to, co si zasloužily Komorské ostrovy, Guinea Bissau, Ostrov Sv. Gomáše a Prinoový ostrov si ještě nezasloužil lid Československa?

První mluvící noviny světa

Holandský Amsterdam má první mluvící noviny světa. Vycházejí ve formě magnetofonových kazetových záznamů a jsou určeny zvláště pro slepce a nemocnice. Vydavatel, který zároveň vydává i úspěšné holandské noviny "Generalanzeiger" počítá pro první dva roky se ztrátou, než se noviny ujmou a naleznou jednotlivé abonenty. Noviny jsou připravovány 10 žurnalisty a kazeta obsahuje 60. minutový záznam zpráv. Nahrávány jsou v noci v kopírovacím ústavu knihovny pro slepce v Nimwegen, zatím v počtu 400 kazet. Později se počítá i s prodejem na kioscích a u benzinových stanic pomocí automatů, které by vydaly po vhození peněz a staré kazety opět nové zpravodaj. magnetofon. záznam.

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

se právě expeduje

Objednávám výtisků I. svazku (celkem 5 svazků) díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Přikládám šek (money order) na dolarů.

Jméno
Adresa
Podpis

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.
Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.

POLITICKÁ AKTIVITA VE ŠPANĚLSKU

V Madridu existuje tucet různých politických stran a seskupení, které vlastně přísné zákony Francova státu zakazují. Španělé vedou od loňského července, kdy generalisimus vážně onemocněl, vzrušenou vnitropolitickou debatu. Politici se připravují na dobu, kdy Franco nebude moci vykonávat svůj úřad. Všeobecně se soudí, že prince Juan Carlos, kterého označil za svého nástupce, povede zemi jen na přechodnou dobu. Režim od Juana Carlose, který se drží v ústraní a odmítá vydávat za dané situace politická prohlášení, očekává, že prince bude v období po Francovi postupovat obezřetně. Jeho nejvážnějším soupeřem ve sporu o politickou moc nejsou — alespoň v této fázi španělského vývoje — radikální na politické levici a pravici, nýbrž jeho otec, který má podle mínění četných expertů větší nárok na španělský trůn.

Mezitím se formují politické strany. Zhruba je možno rozdělit je do dvou skupin. V té první jsou síly říkající si Oposiční demokratická junta. Tito politici jsou ochotni spolupracovat i se španělskými komunisty. Mimo tuto juntu stojí skupina nekomunistických stran, které spolupráci odmítají. Španělští sociální demokraté vytvořili společnou platformu s křesťanskými demokraty a s Lidovou sociali-

Mezinárodní přehled

stickou stranou. První cihady o tom, kolik asi jednotlivé politické strany ve Španělsku dostanou voličských hlasů, až se bude demokraticky volit, hovoří o křesťanských demokratech jako o vítězích. Jejich strana by mohla dostat až 40% hlasů. Sociální demokraté, Lidová socialistická a nová radikální Socialistická strana dohromady by prý dostali dalších 30 procent. Komunisté nejsou příliš populární a mohou počítat nanejvýš s 10 procenty. A rovněž pravice radikálnější nemají valné naděje. Fašisté prý přes noc zmizí; možná, že je zvolí jedno procento věrných.

Zatím ovšem — protože politické strany jsou stále zakázány — není možno organizovat legálně členskou základnu a tak jsou všechny odhady víceméně postaveny na údajích předních politiků zmíněných stran.

PRAHA-BRUSEL

Počátkem léta byl v Praze na oficiální návštěvě belgický zahraniční ministr Renaat van Elslande. Účelem bylo oživení belgicko-československých vztahů, které od sovětské okupace Československa před skoro sedmi lety stagnují. Na pořadu informativních rozhovorů v Praze byly bilaterální otázky — mezi jinými evropská bezpečnostní konference, problémy odzbrojení, vídeňská

jednání o snížení vojenských stavů ve Střední Evropě, záležitosti Středního východu, hospodářská situace a všeobecná bilance v československo-belgických obchodních vztazích. Všechny tyto náměty jsou ovšem čas od času na pořadu vzájemných konzultací delegací ministrů zahraničí obou zemí. Ostatně jak ministr Renaat van Elslande tak mluvčí belgického ministerstva zahraničí se nijak netajili tím, že od návštěvy v Praze nelze očekávat žádné spektakulární výsledky. Šlo prostě o informativní porady — nikoli o nějaká vyjednávání.

Československo, jak si Belgie byla dobře vědoma, stálo o prominenci belgicku návštěvu zřejmě taky proto, aby ukázalo, že je v běhu proces normalizace mezi Prahou a západoevropskými zeměmi. Renaat van Elslande byl v Praze na pozvání svého československého protějšku Bohuslava Cháoupka.

Jak konstatoval mluvčí ministerstva zahraničí Belgie, mezi Belgií a Československem nejsou nějaké specifické problémy, tyto vztahy jsou ve většině oblastí smluvně upraveny, jenže značně ustrnulý v důsledku sovětské invaze, a Čechoslováci by je teď chtěli oživit. Bilance vzájemného obchodu vykazuje mírné belgické přebytky, avšak v celkovém belgickém obchodu je výměna zboží s Československem celkem jen malou položkou.

V kulturní a školské oblasti existuje mezi Belgií a Československem výměna uměleckých skupin, filmů a podobně, na podkladě kulturní dohody, která byla uzavřena už v roce 1947 — a na jejíž bázi jsou v pravidelných odstupu vypracovávány prováděcí protokoly. V tomto rámci, například přijal koncem letošního dubna ministr kultury v české vládě ministra pro francouzskou kulturu belgického království Van Aala a jednal s ním o možnostech rozšíření kulturních kontaktů.

GANDHIOVÁ PEVNĚ V SEDLE

Indická ministerská předsedkyně Indira Gandhiová a její vláda získala důležitý bod ve svém boji o nerušenou moc: parlament schválil jí vyhlášený výjimečný stav a okleštění občanských svobod. Bylo to první zasedání parlamentu od doby, kdy přední vůdčové opozice v obou komorách jsou ve vězení. Gandhiová vyhlásila výjimečný stav před měsícem, šestadvacátého června. Tímto vyhlášením bylo zahájeno dosud nejmohutnější potlačení nekomunistické indické opozice. Gandhiová se účastnila nynějšího parlamentního zasedání, ale nehlasovala, protože ji to bylo

zakázáno Nejvyšším soudem, než bude znám výsledek soudního procesu, kdy Gandhiová se odvolala proti rozsudku nižšího soudu, že svou volbu do parlamentu v roce 1971 získala podvodem.

Nyní, při tomto parlamentním zasedání opozice napadla vyhlášení výjimečného stavu. Byla to její první veřejná příležitost. Avšak dopisovatelé museli — podle zvláštního dekretu o cenzuře — její projevy ignorovat a nesměli o nich referovat.

Podle oficiálních indických hlášení je v současné době ve vězeních deset tisíc lidí, z čehož jen asi čtvrtina jsou političtí vězňové. Ostatní prý byli zatčeni pro "hospodářské zločiny anebo proto, že jsou hrozbou zákona a pořádku..." Ale opozice tvrdí, že z politických příčin je ve vězeních přinejmenším osmdesát tisíc lidí.

OPĚT IDI AMIN

Ugandský samovládce, podivín a terorista Idi Amin — který po řadě nejvyšších intervencí propustil k smrti odsouzeného anglického učitele a autora, (jenž nazval Amina v rukopise své nepublikované knihy vesnickým tyranem), nechal o sobě opět slyšet. Zahájil velkým projevem schůzi Organizace africké jednoty v hlavním městě Ugandy, Kampale, na které vyzval ke zničení Jižní Afriky, "bude-li třeba — rozsáhlou válečnou akcí..." V hodinovém projevu, který byl zatím nejprudší v celé historii Organizace, navrhl Amin ustavení celoafrické jednotné armády, která by bojovala proti bílým menšinovým režimům, jako je jihoafrický. Volal po totální hospodářské izolaci jihoafrického režimu a po vyloučení této země z Organizace Spojených Národů.

Na této konferenci Organizace africké jednoty byly přijaty nové členské státy — Mosambique — Sao Tome a Principe, Cape Verde a Comoros, které vyhlásily svou nezávislost (patřily Francii) počátkem tohoto měsíce. Organizace africké jednoty má teď šestáctýřicet členů. Tanžanie, Zambie a Botsvana, nejsilnější a nejprudší opo- nenti vlády Idi Amina se zahajovací slavnosti nezúčastnili. Podle zpráv se tyto tři země snaží organizovat boj- kot konference a zabránit, aby se Amin stal příštím předsedou Organizace.

Příští týden očekává Amin ve své zemi u příležitosti a na slavnostní závěr konference Organizace africké jednoty řadu prominentních afrických a arabských vůdců. Připravil pro ně podívanou, která zcela odpovídá jeho psychologii: jeden z ostrovů Viktoriina jezera byl k této příležitosti přejmenován na Cape Town (jihoafrické mě-

sto) a byla na něm postavena "potěmkinská vesnice" — nápodoba budov skutečného Cape Townu. A před očima prominentních hostů — Aminova armáda provede na tento ostrůvek, toto "jihoafrické město" — útok... Komentáře jistě netřeba.

NADÁLE NAPĚTÍ

Původní rozhodnutí Egypta nepovolit další pobyt vojsk OSN na Sinaji bylo odvoláno s podmínkou, že Izrael přistoupí k jednáním o dalších odpoutávacích akcích arabsko-izraelských vojsk. A zatím co o tomto jednání prostředníci, obě strany se přichystaly do bojové pohotovosti. Situace na Středním východě se nejasní a pod povrchem stále doutná nebezpečí konfliktu.

Král Saudské Arábie Khaled navštívil Káhiru jako gesto podpory Egyptu v jeho názoru na celý konflikt, a poskytl mu půjčku 600 milionů dolarů. Egyptská pokladnice válkou poněkud vyschla. Saudská Arábie vcelku potklyta Egyptu od říjnové války v roce 1973 dva a půl bilionu dolarů ve formě vojenské a hospodářské pomoci.

Izraelský ministr obrany Shimon Peres pronesl ostrý projev na adresu Káhiry. Řekl doslova: "Jestliže se odváží zaútočit, máme dostatek skutečné moci, abychom jim dali za vyučenou..." Bud' připraven, je teď izraelské heslo. Nezdá se, že by byla jakkoli vzrostla důvěra Izraele k Egyptu či naopak, přes všemožné úsilí Henry Kissingera, Kurta Waldheima a řady dalších prostředníků.

MOSKVA VYVOLÁVÁ SPORY

Čína obvinila Sovětský svaz, že se snaží vyvolat spory v Evropském hospodářském společenství a otrávit vztahy mezi Spojenými státy a západní Evropou. Peking při tom poukázal na propagační tažení sovětských sdělovacích prostředků proti západoevropskému hospodářskému společnému trhu. Citován byl například, úvodník Pravdy, která tvrdila, že se tato západoevropská organizace stala nástrojem nátlaku na jiné země a že její politika upevňování vzájemných svazků se kříží se zájmy lidu a se zájmy uvolňování napětí ve světě. Čínská tisková kancelář prohlásila, že Sověty jednak chtějí proniknout na západní trhy, aby unikly z vlastních hospodářských potíží, do nichž se dostaly v důsledku překotného zbrojení, jednak podrýt západoevropskou soudržnost v zájmu upevnění svých vlastních expanzivních hegemonických cílů.

PODPORUJTE ČESKOU NÁRODNÍ SKOLU

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplátíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připisujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021
aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10719
and

590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

Na hranicích katastrofy . . .

J. Zábranský

V Evropě se v minulých měsících připomnělo třicáté výročí konce druhé světové války na evropském kontinentu. Tato válka, skončená 14. srpna 1945 kapitulací Japonska, stála život 55 milionů lidí, další milióny zraněných a nevypočitatelné materiální a kulturní škody. Ve východní Evropě, zejména v SSSR — který měl 20 milionů lidských obětí — probíhaly oslavy v masovém měřítku, v západní Evropě více v pietním rámci, v NSR se tohoto výročí připomnělo jako dne poučení pro německý národ. Pro většinu lidí zejména mladší generace patří však čísla a fakta z katastrofy let 1939 — 1945 zrovna tak již historii jako data o první světové válce. Přitom od roku 1945 neuplynulo snad dne, aby se někde ve světě nerátalo. V lokálních válkách přišlo podle generálního tajemníka OSN Waldheima o život nebo bylo zraněno 20 milionů lidí a nebezpečí nových válek je stále větší.

Ohromné plýtvání prostředky

Podle mezinárodního ústavu pro výzkum míru ve Stockholmu bylo vloni v celém světě vydáno na vojenské účely zhruba 210 miliard dolarů; osmdesát procent těchto kolosálních výdajů připadlo na bloky NATO a Varšavský pakt. V celém světě se cvičí denně ve zbraní 24 milióny vojáků a 50 miliónů lidí pracuje přímo nebo nepřímo ve vojenské sféře, což je více než činí celé praceschopné obyvatelstvo Velké Británie a NSR. Spojené státy vynaloží v příštích 15 měsících na výzkum, vývoj a nákup moderních zbraní přes 25 miliard dolarů. Sovětský svaz na druhé straně vydává na stejné účely ročně přepočteno asi 16 miliard dolarů.

Oproti tomu se v celém světě vydávají ročně na lékařské výzkumy jen čtyři miliardy dolarů. Kdyby největší vojenské mocnosti — USA, SSSR, Velká Británie, Francie a Čína — věnovaly pouhé jedno procento svých vojenských výdajů na hospodářskou pomoc rozvojovým zemím, znamenalo by to zvýšení hodnoty současné celosvětové hospodářské pomoci zemím třetího světa o dvacet procent.

Bezúspěšné snahy o omezení zbrojení

Vývoji a výrobou zbraní se přes velkou "spotřebu" na bojištích v Indočíně a na Blízkém východě nahromadilo ve světě ohromné množství zbraní. Na každého obyvatele země připadá destruktivní síla rovnající se explozi 20 tun výbušniny trinitrotoluolu (TNT). Spojené státy by mohly každé město světa s více než 100.000 obyvateli změnit v nukleární popel 36 krát, zatímco Sovětský svaz "jen" 11 krát. Každá z obou supervelmocí může na druhou poslat zničující sílu rovnající se výbuchu 8400 megatun TNT, to je 8.400 miliónů tun trinitrotoluolu, jinými slovy 420.000 krát větší destruktivní sílu než měla hirošimská atomová puma, která naráz zabila devadesát tisíc lidí a padesát tisíc dalších zranila. Podle stockholmského ústavu pro výzkum

míru se "celé šilenství nukleárního zbrojení" projevuje v té skutečnosti, že obě supervelmoci USA a SSSR budou při realizaci SALT 2 mít schopnost se vyhladit nikoliv padesátkrát jako dnes, nýbrž již stokrát.

Proti závodům ve zbrojení se jednalo a jedná na větším počtu diplomatických konferencí, prakticky ale s marginálními úspěchy. Na odzbrojovací konferenci OSN, probíhající v Ženevě od roku 1962, bylo dosaženo uzavření dohody o zákazu nadzemních, pozemních a podmořských nukleárních zkoušek, zákazu vývoje a použití biologických zbraní, zřeknutí se použití smrtících chemických bojových látek, zákazu rozšiřování vlastnictví nukleárních zbraní na země, které je dosud nevlastní.

Jsou to zajisté význačné kroky na cestě k všeobecnému zastavení zbrojení a odzbrojení, učinil podstatný průlom v tomto směru se však po 13 letech jednání nepodařilo. Totéž lze říci o Konferenci o snížení stavu vojsk a zbraní ve střední Evropě, probíhající od podzimu 1973 ve Vídni, stejně tak o jednáních o omezení strategického zbrojení (SALT 2) v Ženevě. Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě skončí brzy v Helsinkách podpisem mezinárodní dohody 35 zemí. Zdali ale tato dohoda — dle představ východoevropských zemí mírová smlouva podobná Versailleské po první světové válce — povede k lepší bezpečnosti a spolupráci v Evropě, je již méně jisté.

Vývoj stále ničivějších zbraní

Závody ve zbrojení se dostávaly do tak rychlého tempa, že prezident Ford a vůdce Brežněv považovali za nezbytné dojednat vloni v listopadu ve Vladivostoku, aby každá z obou zemí nevlastnila v roce 1985 více než 2400 strategických nosičů jaderných náloží, z nichž 1320 smí být vybaveno hlavicemi s několika jadernými pumami najednou (MIRV a MARV). Tak jako první dohoda SALT 1 povede však i toto dojednání v rámci SALT 2 spíše k dalšímu urychlení strategického zbrojení než jeho omezení.

Ve Vladivostoku totiž nebylo určeno, kolik smí jedna hlavička mít maximálně náloží a nebylo ani ujednáno zřeknutí se nahrazení stávajících mezikontinentálních raket silnějšími a přesnějšími. Sovětské rakety jsou schopné unést až 8 nukleárních náloží najednou, vyvíjená americká raketa Trident jich ponese 24.

"Zlepšovány" jsou i nukleární pumy. V loňském roce bylo provedeno 35 podzemních nukleárních výbuchů: SSSR 20, USA 5, Francie 7, Velká Británie, Čína a Indie po jednom. Zkoušky jsou prováděny hlavně za účelem zmenšování a zlehčování pum a zvětšování jejich "nezranitelnosti" vůči nukleárním útokům nepřítele.

Velmi znepokojující jsou stále více na veřejnost pronikající zprávy, že v USA byla vynalezena nová superzbraň, mnohem horší než současné vodíkové. Touto zbraní je umělé vyvolávání přírodních katastrof. Již v letech 1967-1972 použili Američané ve Vietnamu meteorologické zbraně — umělého prodlužování monzunových dešťů chemickým "naočkovaním" atmosféry — 2600 krát. To však byly jen začátky výzkumů a zkoušek. V současné době prý již lze vyvolat na území nepřítele velké povodně nebo sucha — zemětřesení, uragány a blesky, vyvolat velké bouře na moři a strhující proudy a dokonce i narušit stratosférickou ozónovou vrstvu filtrující sluneční ultrafialové paprsky a pomáhající tak chránit zdraví před trvalými škodami. Kam zkoušky a možné použití této superzbraně mohou vést nelze domyslet. Vedle velkého nebezpečí neznámých a trvalých následků na počasí, podnebí a ozónovou vrstvu, by byla nebezpečnou i možnost, použitím takové zbraně srazit jinou zemi na kolena, aniž by jí byla vyhlášena válka, neboť by nerozpoznala, byla-li napadena nepřítelem nebo postřížena přírodní pohromou.

Vývozy zbraní a nukleární technologie

Velké nebezpečí pro svět představují i zvětšující se vývozy zbraní a nukleárních reaktorů a zařízení. Geografický rozptyl těchto vývozů je stále rovnoměrnější. Platí to zejména ve směru nové zbohatých naftových zemí Středního východu, dále pak Blízkého východu, ale i takových oblastí, kde prakticky neexistuje ohrožení zvenčí jako tomu je v Latinské Americe. Podle zprávy sekretariátu OSN se na počátku šedesátých let podílely rozvojové země na světových vojenských výdajích

5,2 procenty, dnes již 11 procenty. Ve stejném časovém období vzrostl počet rozvojových zemí, vyrábějících zbraně z pěti na třicet. Zneklidňující je i ta skutečnost, že stále více "neatomových" zemí projevuje zájem o nákup nukleární technologie, která by jim neodlučitelně poskytla výrobu plutonia, štěpného materiálu pro nukleární zbraně. Rozšiřování mírové nukleární technologie je však nevyhnutelné, má-li být v budoucnosti k dispozici dostatek energie. Lze jen doufat v dobrou vůli zemí majících nukleární zařízení, že je nezneužijí k výrobě zbraní. Dnes je mimo šestí zemí "atomového klubu" schopno patnáct dalších vyrobit atomovou pumu, v roce 1980 jich bude nejméně třicet.

Největším vývozcem zbraní jsou Spojené státy, které byly v roce 1973 podle U.S. Arms Control Disarmament Agency zodpovědný za 54,4 procent celosvětového vývozu vojenského materiálu, následovaný Sovětským svazem s podílem 27,5 procent. V loňském roce vyvezly USA zbraně v hodnotě přes 8 miliard dolarů do 136 zemí světa, z čehož zdaleka nejvíce do krizových oblastí Blízkého a Středního východu. Ostatní vojenské mocnosti, jako SSSR, Francie a Velká Británie, však nechtějí zůstat příliš za americkými vývozcí.

Nezbytnost nové zahraniční politiky

Spojené státy, největší vojenská a hospodářská mocnost světa, vlastníci ohromné mocenské prostředky s odůvodněním, že jsou nez-

bytné na obranu západního svobodného pořádku proti stejné silnému nepříteli, si musí uvědomit, že ani ekonomická soběstačnost s mocnou vojenskou silou neslačí k uhájení západního společenského pořádku a k politické kontrole a vlivu v jiných částech světa. Porážka v jihovýchodní Asii, vstup Indie mezi nukleární mocnosti, vývoj situace na Blízkém východě, na Kypře, v Řecku, v Turecku a v Portugalsku jsou toho jasnými důkazy. Je nasnadě očekávat, že se ve Washingtonu poučí z nepříznivého vývoje a že nyní vypracovávaná nová zahraniční politika nebude nadále v podstatě hlouše spočívat jen-

na ohromném vojenském potenciálu a diplomatickém kufříku státního tajemníka.

Nutnost vypracování nové "zahraniční politiky" by se však neměla vztahovat pouze na Spojené státy, nýbrž na celý svět, a sice ve smyslu zastavení šílených závodů ve zbrojení a zmírňování velkých protikladů mezi oběma nepřátelskými světovými tábory. Byl by to nejlepší prostředek k odstranění nebezpečí vzniku nové světové katastrofy.

Zkušenost nás však bohužel, zbavuje iluzí. Pokračuje politika světové rovnováhy sil, nadále je mír zajišťován silou zbraní a platí rozporné heslo "cíneš-li mír, připravuj válku".

3 Nations Wine and Dinner House

V KALIFORNII

Stará tradice dobrého jídla a pití, české hudby a zábavy pokračuje již třetí rok za vedení populárního, bývalého hospodského z "České hospůdky" v San Franciscu. — Každou neděli a sobotu je u něho dostaveníčko krajanů. — 50 mil severně od San Franciska "highway 101" v historickém údolí Jacka Londona, v Glen Ellen, 3 míle za Agua-Caliente, kam se chodíte koupat. Jídla pro 100 osob, česká muzika, bar, vinárna, kulečník, vše pro vaše pohodlí a zábavu. Na jídelníčku vídeňský řízek, escargos — cannelloni — seafood — steaks — prime rib, knedlíky, aj. Vino, pivo, česká muzika a harmonikář na čepu. Přijímáme záznamy na party do 50 osob.

13756 ARNOLD DR. GLEN ELLEN

LUNCH 11-2 — DINNER 5-9 PM

SATURDAY & SUNDAY 11 AM — 9 PM

FOR RESERVATION CALL 996-9979

Srdečně Vás zve JIŘÍ SIEBERT

Na zdar!

Never on Monday

SPORT

Československo vede v Davis Cupu nad Maďarskem 2:0, když Kodes porazil Tarotzyho v pěti setech 6:3, 6:6, 6:8, 7:5, 8:6, a Hřebec Baranyho 6:2, 3:6, 6:3. Československu k dalšímu postupu stačí získání jednoho bodu, což se zdá vzhledem ke Kodesově formě skoro jisté. K utkání se vrátíme v příštím čísle AL.

Ve 3. kole letní mezinárodní fotbalové soutěže Intercup si čs. mužstva vedla úspěšně. Pražský Bohemians zvítězil ve Švýcarsku nad YB Bern 2:1, Zbrojovka Brno porazila švédský AIK Stockholm 2:0. Inter Bratislava vyhrál vysoko 4:0 nad FC Winterthur (Švýc.), Baník Ostrava hrál nerozhodně s jugoslávským mužstvem Čelik Zenica 1:1 a Spartak Trnava porazil FC Amsterdam 2:0. Bohemians, Trnava a Brno vedou bez prohry jednotlivé skupiny. Bratislavský Inter je ve své skupině na 2. a Ostrava na 3. místě.

V Žurichu byla vylosována 1. kola evropských fotbalových pohárových soutěží. Nejatraktivnějšího a jednoho z

nejtěžších soupeřů bude mít Slovan Bratislava v prvním kole soutěže o Pohár mistrů evropských zemí: anglického mistra Derby County. V Evropském poháru se utká vítěz Čs. poháru Spartak Trnava s portugalským mužstvem Boavista Porto a v Poháru UEFA bude mít pražský Bohemians za soupeře Honvéd Budapešť a Inter Bratislava španělský Real Zaragoza.

Předolympijských lehkotletických utkání v Montrealu ve dnech 25.-27. července se účastní i skupina šesti nejlepších čs. atletů: Daněk, Fíhlingerová, Šuranová, Nygrýnová, Vyhnanová a Hoffman.

Čs. hokejový mistr Tesla Pardubice (z roku 1974) zahájil minulý týden přípravu na novou sezonu, protože 22. srpna se utká v odloženém finálovém zápase soutěže o Pohár mistrů evropských zemí se sovětským mužstvem CSKA. Odvetné utkání bude 2. září v Moskvě.

—pza—

Do programu povinných tanců na ledě byly zařazeny tři nové taneční kreace, jejichž autory jsou nedávni nebo současní krasobruslaři. Jsou to: "Yankee polka", autoři Judy Schwomeyerová a James Sladky z USA, "ravensburský valčík" vytvořili sourozenci Buckovi z NSR a konečně "tango romantiko", jehož autory jsou úřadující mistři světa Pochomovová s Gorčkovem.

ZEMŘELA VZÁCNÁ KRAJANKA

V neděli 6. července zemřela v clevelandské nemocnici Marymount Anna Rebanová. Po mnoho let ji trápila srdeční choroba, která také zavinila její smrt. Anna Rebanová byla manželkou příspěvatele Amerických Listů John Rebana. Vyslovujeme mu upřímnou soustrast.

Redakce AL

INDEX PRO VÁS VYDAL:

Příběhy ze župlat (autoři z domova)	DM:
Naděžda Mandelstamová: <i>Konec naděje</i>	14,20
Ota Filip: <i>Nanebevstoupení Lojcha Lupálka</i>	14,—
ze Slezské Ostravy (4 díly, cena 1 svazku)	11,20
Z. a R. Medvedev: <i>Kdo šílí?</i>	9,90
Julius Firt: <i>Osudy a politika</i>	14,—
Pavel Tigrid: <i>Politická emigrace v atomovém věku</i>	11,50
Karel Michal: <i>Rodný kraj</i>	11,—
Nikolaj Terlecký: <i>Pláž u San Medarda</i>	13,50
Minka Rybáková: <i>Utěk z rektorce</i>	14,—
Vladimír Čerepková: <i>Zrůda tečí (poezie)</i>	6,40
Josef Lederer: <i>Sopka Islandská (poezie)</i>	6,40
František Lištopad: <i>Černý bílý, černý (poezie)</i>	6,10
Bohumil Štěpán: <i>Výhledy (koláže)</i>	10,40
Ivan Sviták: <i>Dialektika moci</i>	13,40
Arnošt Lustig: <i>Ulice strážných</i>	13,10
<i>Motýlky z Ruzyně</i>	6,10
Jiří Hochman: <i>Kronika nítodržení v Cechách (il.)</i>	13,40
A. Lidin: <i>Tipadik na houpačce</i>	12,20
Jan Beneš: <i>Ať se se mnou vyspíš budeš plakat</i>	13,—
Ladislav Grosman: <i>Nevěsta</i>	11,20
Julius Firt: <i>Knihy a osudy</i>	14,65
Egon Hostovský: <i>Osvoboditel se vrací</i>	12,20
Andrej Anzliuk: <i>Dožije se SSSR roku 1951?</i>	3,40
Shornik: <i>Systémové změny</i>	10,65
A. Ouzý: <i>Československý problém (rozprávěno)</i>	16,65
Karel Křivý: <i>Kuřák (rozprávěno)</i>	8,40
Radoslav Selucký: <i>Výhod je výhod (rozprávěno)</i>	12,65
Ladislav Mláčko: <i>Súdrh Muenchhausen (—)</i>	11,65
Gabriel Laub: <i>Největší proces dějin</i>	11,10
Jiří Hochman: <i>Jelení Boud (rozprávěno)</i>	12,40

INDEX, 5 Köln 41, Postfach 410511
Bundesrepublik Deutschland

Sportovní všehochut'

Předolympijský turnaj volejbalistů v Montrealu vyhrálo s převahou Polsko, které zdolalo ve finále celek USA za necelou hodinu 3:0 (3, 9, 8). V semifinále podlehli čs. hráči USA překvapivě 2:3 (2, — 12, — 11, 12, — 10). V boji o 3. místo porazili čs. reprezentanti Kanadu 3:0 (5, 1, 11).

Rozpočet OH 1976 v Montrealu by měl skončit schodkem 287 milionů dolarů. Vyplyvá to ze zprávy, která byla vydána na závěr zasedání quebeckého parlamentního výboru. Celkové výdaje mají dosáhnout výše 730 mil. dolarů, z toho 612 mil. na olympijské stavby, zatímco se původně počítalo s částkou 493 mil. dolarů.

V Minneapolis zahájili v těchto dnech soudní proces proti bývalému hráči profesionálního hokejového mužstva NHL Boston Bruins Davemu Forbesovi, který při utkání svého klubu s Minnesotou North Star napadl hokejovou obličej hráče Henryho Boucha. Lékař potřeboval 30 stehů, aby ránu blízko oka zašil. Kromě toho Boucha utrpěl zrakovou poruchu a do pozdního jara nemohl hrát. Vedení mužstva BB potrestalo Forbese zastavením činnosti bez platu na 10 zápasů. Očekává se, že soud vynese podmíněčný trest až do 5 let vězení a pokutu 5 tis. dolarů.

Podle posledních zpráv hrál Jimmy Connors wimbledonský turnaj 1975 v indispozici — natržené vazivo v oblasti holenní kosti pravé nohy. Hráč si nyní naplánoval 4 až 6 týdnů dovolené a chce společně s Paul Ankou nahrát několik desek pop music. Jinak se připravuje na soudní spor s letošním wimbledonským vítězem A. Ashem — kterému dává za vinu, že ho omezuje v obchodním podnikání a šíří o něm pomluvy. Jedná se o náhradu 5 mil. dolarů. Ashe je předsedou ATF — tenisové federace profesionálů.

Sedmnáctiletá čs. oštěpařka Drahomíra Drysová, studentka trineckého gymnasia, překonala při atletickém trojutkání USA-Polsko-Československo 17 let starý rekord Dany Zátopkové výkonem 58,84 m. Byl to jeden z mála světých okamžiků tohoto trojutkání. Američani přijeli do Prahy s druhou garniturou a stačili porazit oba soupeře.

Regina Maršíková, 16letá studentka z Prahy se probjovala v Londýně do finále juniorské soutěže wimbledonského turnaje a prohrála trpce se sovětskou hráčkou Čmyrevou 4:6 a 3:6. Její první triumf přišel ve 12 letech, kdy vyhrála žukovský přebor v Pelhřimově. Loňského roku se probjovala až do se-

minále juniorky ve Forest Hill, letos vyhrála stejnou soutěž v Paříži a podle slovenských odborníků zazářila nejvíce v Hamburgu na mezinárodním mistrovství NSR, kde v 1. kole porazila nasazenou americkou hráčku Walshovou a ve 2. kole podlehla teprve po 3¼ hodinovém boji šesté hráčce amerického žebříčku Teegardenové. V Navrátilové, Tomanové, Koželuhové a Maršíkové má čs. tenisový sport hráčky nejvyššího světového formátu.

Čs. hokejový "All Stars team" 1974-5 by vypadal podle ankety sport. novinářů takto: Holeček — Machač, Pospíšil — Martinec, Nový, Jiří Holík.

Čs. tenistky Navrátilová a Tomanová vyhrály v Aix en Provence ženskou "salátovou misu" — pohár tenisové federace na úrovni mistryň světa a připomínající Davisovu trofej v soutěži mužů. Čs. hráčky porazily ve finále v nejsilnější sestavě hráčce Austrálie 3:0. Příští ročník se hraje v USA.

Nejlepší čs. košíkáři v sezóně 1974-5: Zdeněk Kos z Du-

kly Olomouce a Milena Jindrová ze Slavic VŠ Praha. American John Powell vytvořil v kalifornském Long Beach nový svět. rekord v hodů diskem výkonem 69,09 m (série: 62, 48; 66, 94; 0; 69, 09; 63, 30; 0). Daňkův letošní nejlepší výkon je 66 a půl metru. Kloubek dolů! Volejbalovým mistrem republiky v soutěži mužů se stala Dukla Liberec před Aerem Odolena Voda a RH Praha. V soutěži žen bylo pořadí: RH Praha, Tesla Střešovice a UK Bratislava.

V hotelu Pard ve Gstaadu se sejde letní kongres LIGH (mezinárodní federace ledního hokeje). Bude projednán návrh na otevření MS a ME v ledním hokeji, jak je to po léta běžné v kopané. Dosud schválení ztroskotávalo na odporu zástupců "lidodemo". Očekává se, že tentokrát návrh bude přijat.

Všeobecně se očekává, že došavadní předseda LIGH J. F. Ahearne (75), který vládne světovému lednímu hokeji 30 let, nebude již zvolen. Ambice na předsednické křeslo mají Holanďan Fredy Schweers a dr. G. Sabetzky z NSR.

Wladimir Šetina

Dary na tiskový fond Amer. Listů

Jan Svoboda, Canada	\$1,60	Vojtech Muller, MD	5,00
Jaroslav Krupka, Canada	1,60	Dr. František Mareš, NJ	5,00
Vladimír Stryk, Canada	0,64	H. Grunwald, NJ	3,00
Josef Fantá, NY	10,00	Herbert Vail, NY	3,00
Sid Vakovsky, CA	3,00	Vlastimil Hanus, NY	3,00
Joseph Massar, NJ	5,00	Lida Brodénova, DC	5,00
Miloslav Zach, NY	3,00	Čtenář z NJ	10,00
Aloisie Makal, L.I.C.	3,00	Edward Starka, FL	5,00
Mrs. H. Navrátilová, NY	20,00	Sidney O. Kadlec, NY	10,00
Marie Váša, NY	20,00	Miss May H. Donat, N.Y.C.	5,00
John Krebner, NY	5,00	P. Krepela, NY	5,00
Mary Janotta, NJ	5,00	O. M. Vanek, MD	5,00
Vlastimil Obereigner, NJ	5,00	Vlasta A. Stadler, MD	10,00
Josef Stransky, NJ	5,00	Bertha Weber, L.I.C.	5,00
Karel Langer, CA	3,00	Miloslav Tomecek, GA	3,00
Jaromír Juchelka, NC	1,00	J. Krepelka, FL	10,00
Caroline Cynar, NY	2,00	Václav Ton, FL	10,00
Lad. Sutnar, N.Y.C.	2,00	Otakar Kobylka, GA	10,00
Marie Kyjovský, NY	2,00	George Sommer, WV	5,00
Otto Novotný, NY	5,00	Frank Aubrecht, MD	5,00
Frank Antusek, NJ	2,00	Jaroslav Marcik, L.I.C.	3,00
Prof. Mojmir Bednarik, NY	10,00	Milos J. Cipra, FL	3,00
Dr. Milie Kybal, MD	10,00	Čtenář z N.Y.C.	6,00
Charles Uzel, VA	10,00	Zdenek Havlik, MD	5,00
K. Wachtl, N.Y.C.	10,00	Vlastimil Vavrouch, M.D., NY	3,00
Fred Hovjacks, NY	10,00	Václav Vydra, NJ	2,00
Marie Slavicek, FL	10,00	Svatopluk Halíř, Venezuela	70,00
Miroslav Zejda, NC	5,00	Edvard Bradac, FL	5,00
Jaroslav Machac, NY	3,00	Albin Jura, FL	6,00
Mrs. A. Ledvinka, FL	5,00	Jerry Synek, L.I.C.	3,00
Zdenka Hlousek, M.D., DC	3,00	Mrs. Stanley Soukup, L.I.C.	15,00
Vincent Krenek, NY	5,00	Marta Kccian, NJ	5,00
Dr. Milos Ulrich, MS	5,00	Josef Santora, L.I.C.	3,00
Wm. Janousek, GA	5,00	Jaroslav Nydr, NH	3,00
Eugene C. Koeppl, MD	5,00	Ludmila Hlavac, FL	3,00
Dr. Eugene Kucera, DC	15,00	Frank Kent, NY	5,00
R. M. Kyselka, FL	8,00	L. Pšenička, NY	1,00
Dr. Dagmar Hodinar, NJ	5,00	Jiri Halbich, Canada	2,00
F. J. Veldon, NY	3,00		
Ladislav Kotrla, NY	3,00		
Josef Fleischhacker, Can	2,00		
Amer. Československý Společenský Klub, FL	25,00		
Mrs. A. Filipi, N.Y.C.	5,00		

Upřímně všem dárcům za tuto podporu děkujeme,
Red. a vyd. Amer. Listů

Zelená Sahara

Po státní pozoruvali lidé bezmocně, jak se kdysi kvetoucí Sahara postupně mění v poušť. Pak přišla Angličanka Wendy Campbelová-Purdicová na fantastickou myšlenku, že ji změni v užitečné a příjemné místo tím, že na Sahare vysadí stromy.

Před lety se její nápad považoval za šílenství; dnes už se projekt rozjíždí. Alžírsko plánuje vytvoření živé hrady stromů podél svých hranic. Slečna Campbelová se právě vrátila ze Senegalu, kde se má vytvořit podobná zelená zed'. Další africké státy, jako Egypt, Botswana a Gambie ji žádají o radu. Slečna Campbelová přitom nevyhlíží vůbec jako osoba, která by mohla změnit svět. Je to devětačtyřicetiletá, malá křehká osůbka s šedivými vlasy, pronikavého pohledu. Její myšlenku ji vnukl Richard St. Barbe-Baker, anglický expert v oboru pěstování stromů, s nímž se setkala na Korsice. Baker těžce onemocněl a slečna Campbelová nezbývalo nic jiného, nežli se do uskutečňování projektu pustit sama. Novinářům, kteří ji navštívili v jejím londýnském domě, prohlásila: "Jsem přesvědčena, že Sahara se může znovu zalehnat. Kdysi měla tato poušť vegetaci a řeky, a lidé tam mohli dobře žít. Voda je na Sahare všude, jenomže hluboko pod pískem."

Wendy Campbelová se tedy rozjela do Maroka, kde si pronajala asi dvacet hektarů pouště, na nichž začala

vysazovat stromy. "Lidé si mysleli, že jsem blázen", říká dnes Wendy Campbelová. Od své myšlenky však neupustila: věděla, že stromy mohou zastavit písečné bouře, ochladit atmosféru do výšky sedmkrát vyšší, nežli jsou samy, zvýšit vlhkost přizemního větru natolik — aby zúrodněval půdu. Vysázela dvanáct tisíc stromů, které za čtyři roky vyrostly do výšky téměř čtyř metrů. V jejich stínu pak pěstovala pšenici a ječmen. Když se změnila vláda, musela Wendy Campbelová opustit Maroko, a nakonec se rozhodla přesídlit do Alžírska. Tamní vláda jí po dlouhém naléhání nakonec dala k dispozici pozemek, bývalou armádní skládku starého železa. Wendy Campbelová tam zasadila tisíc sazenic, z nichž se osmset pěkně ujalo. Alžírská vláda jí pak sama nabídla neomezený počet sazenic — které pokryly více jak sto hektarů plochu pouště. Armáda dobrovolníků ji pomohla vysázet 130.000 stromků. "Dnes je tam plantáž s třiceti tisíci stromy, pěkně rostoucími. Na zúrodněné půdě roste zelenina, obilí a citrusové ovoce. Vesničané mají zaměstnání a blahobyt. Půdu všude, kam budu pozvána, abych mohla sázet stromy! Pouště budou asi mým životním povoláním. Je strašné, kolik lidí tam umírá hladem!" — říká slečna Campbelová a dodává: "Až budou na Sahare růst stromy, zachrání se i spousta lidských životů!"

Co si myslí člověk, žijící v západních demokraciích, o sovětských občanech, když se s nimi setká jako turista? Jakým dojmem na něj působí? Na tyto otázky odpovídá anglický novinář James Cameron svým článkem v britském deníku Guardian, v němž popisuje své setkání se skupinou sovětských turistů v malém indickém přímořském středisku.

"Nenávidím propagaci mýtů, především o národních stereotypch: navštívil jsem příliš mnoho zemí, než abych tomu mohl podlehnout. Sovětská turistická družina číslo 60 se však ze všech sil snažila o potvrzení všech antikomunistických legend, které kdy uvázly v pravice-mozku. Snažila se, usilovala, namáhala se a dělala co mohla, aby ve mně vzbudila špatný dojem o Rusku. O skupinu se staral vedoucí, a to způsobem, který se hned tak nevidí, leda ve starých filmech. Po zazvonění se všichni odebrali k jídlu, které konzumovali v odloučenosti od ostatních hostů. Pak si oblékli plavky, připomínající léta třicátá, společně vstoupili do moře a společně tam skotačili, dokud je vedoucí nezavolal na břeh. Když jsme se s manželkou mezi ně zamíchali — jejich vedoucí je odvedl na jiný úsek pláže. Tento vedoucí byl všudypřítomný: určil program dne, a nepouští své oči z dohledu. Jednou jsem mu při náhodném setkání řekl: "Pěkný den, že?" — Jeho tvář přelétl výraz zděšení. "Možná", odpověděl. Nevěříte? Ujišťuji vás, že i já jsem setva věřil svým uším.

Ve skupině sovětských turistů na této odlehle pláži bylo asi čtyřicet osob; nevím, proč tam vlastně přišli. Neprchládl si nádherný

duje Curych. V NSR je to Frankfurt a Düsseldorf.

místní hinduistický chrám, ani se ne bavili s domorodci; jen jejich vedoucí hovořil s personálem hotelu povýšenou angličtinou koloniálního pána. Neviděl jsem, že by byli kdy něco koupili; mezi ostatními dovolenkáři kolovala pověst, že prý vůbec nedostali rupie. Přitom se oficiální vztahy mezi Sovětským svazem a Indií považují za srdečné. Co se srdečnosti a ostatního týče, mohli tyto sovětské turisty právě tak dobře zůstat doma. A přece jich jezdí do Indie každoročně zástupy...

Vyvrcholení nastalo v předposlední den pobytu družiny číslo 60. Majitel našeho hostýlku, úslužný a zdvořilý Ind, se nějak dověděl, že jedna ze sovětských turistek má v ten den narozeniny. Zašel do vesnice a koupil tam látku na sári, domorodý indický oblek, kterou chtěl sovětské turistce věnovat v zájmu indicko-sovětských vztahů, a snad také v zájmu vztahů vlastních a Inturistu. Vznikla však z toho nesmírná ostuda. Jubilantka, již muselo být nejméně pětáctiletá, právě s uzarděním přijímala dárek, když se jako bouře přihnal vedoucí skupiny. Jakým právem se majitel hotelu míchá do jejich soukromých záležitostí? Zapomněl snad na smlouvu — podle níž se veškerý styk se skupinou číslo 60 smí dít jen prostřednictvím vedoucího? Copak nezná pravidla?

Chudák hoteliér byl zděšený a popletený; jeho přátelské gesto se hrozilo změnit v mezinárodní incident. Pro Indu je navíc odmítnutí daru nesmírným společenským poni-

žením. Hoteliér se tedy stáhl do své kanceláře, aby se tam z dešperace opil, chudák jubilantka utekla v slzách na pokoj.

"Nemám slov, abych vyjádřil trapnost tohoto směšného a triviálního incidentu," uzavírá britský novinář James Cameron v deníku Guardian.

MY O VOZE — ONI O KOZE

Ko dni stavbařů hovořil v pražském rozhlase předseda českého odborového svazu Karel Šindelář. Je zajímavé, co ho k tomuto datu obzvláště potěšilo a co mu nestálo ani za zmlínku. Nejvíce ho potěšilo, hned na prvním místě, že 85% jednotlivců a kolektivů má uzavřeny konkrétní socialistické závazky. Novím, zda je to přesně to, co by chtěl slyšet občan socialistického Československa, který již deset, ale také patnáct až dvacet let čeká na vlastní byt a nevzdělává tolik, aby mohl svou žádost o kolkovat obálkou patřičně naplněnou stovkami, ani si nelyká — ne soudružsky, ale osobně s patřičnými stranickými tajemníky. Karel Šindelář hovořil o všem možném, o tom, kolik se vyrobilo cementu, obkládaček, dlaždic, cihelných jednotek, kolik lidí je zapojeno v BSP, kolik jich pracuje v komplexních racionalizačních brigádách — jen jedno neřekl — do kdy bude konečně již vyřešená vleklá bytová krize — která nikde jinde na západě nemá obdoby.

Pravda nezná hranic! Zato hranice až příliš dobře.

Krátce - zajímavě

DEJTE JIM SODOVKU!

Vědci ze zemědělského výzkumného střediska v britském Lymingtonu zkoumají zjištění pěstitele květin Stevena Baileyho, tvrdícího, že nařezané květiny se rychleji rozvíjí, ale zůstanou déle čerstvé, dají-li se do sodovky, sifonu či limonády s přísadou kyslíčnatého uhlíku místo do vody. Prozatím není známo, proč je tomu tak. Vědci si však od tohoto objevu slibují velký prospěch pro pěstitele rostlin.

RÁDCE

Na universitě státu Michigan mají kompjút, který slouží farmářům. Telefonicky i písemně se ho lze dotázat na řadu věcí — na nejvhodnější plodinu pro určitý druh půdy, na nejvhodnější dobu setí či jiných zemědělských prací a podobně. Kompjútér však také vypočítá, zda si můžete dovolit přikoupit traktor, zda potřebujete víc pracovních sil, vyplát-li se vám koupě nebo nájem dalšího pozemku a podobně.

Safari se opravuje

Východočeská zoologická zahrada ve Dvoře Králové — zvaná "čs. safari" — zůstane letos celý rok uzavřena. Budou se tu klást nové kabely, rekonstruuje se rozvod tepla a elektřiny, staví se tři nové pavilony a upravují komunikace v klasické části zoo.

Výzkumný ústav

rybářský a hydrobiologický ve Vodňanech, který byl založen v roce 1921, patří k nejstarším československým výzkumným zemědělským pracovištím. Má vlastní experimentální základnu 23 rybníků o celkové výměře 236 hektarů. Jedním ze současných úkolů ústavu je například využití odpadního tepla z jaderných elektráren v zemědělství.

Jako každoročně

tak i letos přiletěl na pozvání ústředního výboru sovětských komunistů první tajemník a prezident ČSSR Dr. Gustáv Husák na dovolenou do Sovětského svazu, konkrétně na Krym.

Nejvyšší počet telefonů

Co do rozlohy mají největší telefonní síť USA s 77,8 mil. hlavních přípojek, což je 36% celkového stavu ve světě. Následuje Japonsko, SSSR, Velká Británie a NSR.

Pokud však jde o hustotu sítě je na prvním místě Švédsko s 49,31 telefonních přípojek na 100 obyvatel. Spojené státy jsou na druhém místě s 37 přípojkami a následuje Švýcarsko s 35,3. Německá spolková republika je až na 14. místě. Nejplnější telefonní účastníci se vyskytují v Brazílii, na jednu telefonní stanici připadá ročně 7575 rozhovorů. Na druhém místě, ale jen s polovinou t. j. 3673 rozhovorů následuje Hong Kong. V USA je to v průměru 1366 hovorů, v NSR 789 a ve Švýcarsku jen 532. Nejhušší městskou telefonní sítí má Washington, v Evropě Stockholm, násled-

Telegraficky ze světa

Politickou krizi v Portugalsku ještě zvětšily zprávy o tom, že v portugalské Angole — západní Afrika — se znovu bojuje, a že Azorské ostrovy, ležící v Atlantiku asi tisíc mil od Lisabonu se chtějí od Portugalska odtrhnout. • Podle posledních zpráv z Buenos Aires argentinská prezidentka Isabel Peron, během jejíž roční vlády se země ocitla ve značném hospodářském i politickém zmatku, požádá o dlouhodobou zdravotní dovolenou, kterou stráví za hranicemi země. • Po zaplacení osmdesáti tisíc dolarů propustili členové podzemní komunistické guerillové organizace amerického zástupce firmy American Express. Únosci ho během tří dnů zajetí týrali. • V těchto dnech nakoupili sověti v USA další milion tun obilí. Celkem uzavřeli zakázku — během dvou uplynulých týdnů — na deset milionů tun pšenice, kukuřice a krup. • V důsledku volebního úspěchu nedávno v Itálii politiky padl generál, tajemník Křesťanských demokratů, Amintore Fanfani. Byla mu stranou vyslovena neúvěra. Fanfani zastával nejdůležitější politický post v Itálii. • Rose Kennedyová, matka zavražděného prezidenta John F. Kennedyho, oslavila své pětadesátiny. • O členství v OSN formálně požádala Vietnamská demokratická republika. • SS-man V. Arajjas byl zatčen ve Frankfurtu nad Mohanem. Za druhé světové války se aktivně účastnil na masovém vraždění civilního obyvatelstva v Lotyšsku. Do nynějška žil v NSR pod cizím jménem. • Tunelem pod Mont Blancem mezi Francií a Itálií projelo za dobu jeho existence — deset let — celkem skoro 8 milionů vozidel. • Islandská vláda od 15. října rozšiřuje poběžné pásmo z nynějších 50. na 200 mil. •